

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Prediker 5, 9 en 17 - 19
Middagdienst

Broeders en zusters

- 1. Votum**
- 2. Zegengroet**
- 3. Lied : Psalm 104 : 1 en 4**
- 4. Gebed voor de opening van het Woord**
- 5. Schriftlezing : Prediker 5 : 7 - 19**
- 6. Lied : Psalm 104 : 7 en 8**
- 7. Tekst : Prediker 5 : 9 en 17 - 19**
- 8. Belijdenis van ons geloof met de woorden van de Apostolische geloofsbelijdenis op de wijs van Gezang 4**
- 9. Dankzegging en gebed**
- 10. Slotzang : Gezang 40**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein

We weten allemaal waarom we hier op deze avond van een doordeweekse dag bij elkaar zijn gekomen in het huis van onze Vader. We zijn hier bij elkaar gekomen om onze Vader te bedanken. Te bedanken voor de trouw die Hij ons bewezen heeft door ons weer van alles te voorzien wat wij nodig hadden voor ons lichaam. Door ons te eten en te drinken te geven.

Zo gaan wij straks de Here dan ook dank zeggen in ons gebed. Maar is er eigenlijk wel dankbaarheid in ons hart? Zijn wij vanavond hier in Gods huis, omdat we de Here werkelijk dankbaar bent? Of zijn wij hier, omdat dat nu eenmaal zo hoort? Omdat dat van ons verwacht wordt? Is er werkelijk dankbaarheid in ons hart? Dat is de vraag waar het om gaat. Want als we niet echt dankbaar zijn, hoe zullen we onze hemelse Vader dan vanavond kunnen danken? Dan zijn onze woorden van dank niet meer dan holle frasen. Woorden zonder inhoud.

Misschien moeten wij, nu wij zo voor deze vraag gezet worden, in ons hart bekennen, dat er inderdaad niet zoveel dank is. Waarschijnlijk moeten velen van ons bekennen, dat we veel te weinig echt dankbaar zijn voor wat God ons geeft. En dat is niet verwonderlijk.-Want dankbaarheid is een zeldzaam iets. Want dankbaar zijn tegenover de Here zit ons mensen niet in ons bloed. Want ook dankbaarheid zelf moet ons gegeven worden. De dankbaarheid is ook een geschenk van God. En het is een heerlijk geschenk.

En ik bedien u daarom vanavond Gods evangelie onder het thema:

Het is een geschenk van God als je dankbaar kunt zijn voor wat Hij je geeft

Deze dankbaarheid is een geschenk omdat:

1 het leven zonder dankbaarheid een leeg leven is

2 het leven in dankbaarheid een leven van blijdschap is

1 Het leven zonder dankbaarheid is een leeg leven. Prediker zegt in vers 9 van onze tekst: wie geld liefheeft wordt van geld niet verzadigd, en wie zijn liefde verpandt aan den overvloed heeft geen profijt. Hoe waar deze woorden zijn valt simpel te zien in ons land. Nog niet vaak in de geschiedenis van ons land hebben veel mensen het financieel zo goed gehad. Hebben we zoveel bezit gehad. Maar er wordt wat gemopperd

in ons land. Dit is niet goed en dat deugt niet en de euro heeft alles zo duur gemaakt. En ik ontken niet dat door de euro de prijzen extra gestegen zijn. En ik zal ook niet ontkennen dat het voor sommigen niet eenvoudig is om de eindjes aan elkaar te knopen. Maar de meeste mensen in ons land hebben het ronduit goed. De huizen staan vol met spullen en er is vaak ook nog een tweede huis op wielen. Ook weer met zijn eigen spullen, maar de harten van de mensen zijn leeg. De huizen zijn goed verwarmd, maar de harten zijn koud. Vele mensen lijden aan overgewicht maar ze zijn niet verzadigd. Je hoeft maar om je heen te kijken, om te zien hoe de ondankbare mens wordt opgejaagd door zijn begeerte. Overal om je heen kun je het zien. Opgejaagde mensen. Of misschien zien we het al niet eens meer, omdat het zo gewoon is. Omdat we al zo gewend zijn aan het gejaag en gevlieg. We kijken al niet meer op van haastige zakenmensen, die met een noodgang over de snelweg vliegen. Die met lichtsignalen je van de linker rijbaan afjagen, terwijl je zelf al de maximum toegestane snelheid rijdt. Die boven op je bumper zitten en daarmee zichzelf en anderen in gevaar brengen. En waarom? Omdat ze haast hebben. Omdat tijd geld is.

Alles moet wijken voor het economisch bedrijf. Als iemand niet meer dan veertig uur wil werken, dan is hij eigenlijk niet geschikt voor het bedrijfsleven. Als iemand niet bereid is in de avonduren allerlei cursussen te volgen, dan wordt hij al spoedig op een zijspoor gerangeerd. Meer en meer draait alles in ons land om de economie. Daar moet alles voor opzij. Meer en meer krijgen we een levenspatroon waarin mensen leven om te werken in plaats van werken om te leven.

Wat God als een vloek bedoeld had, dat wij in het zweet des aanschijns ons brood zouden eten, is tegenwoordig tot ideaal verheven. De werknemer die leeft voor zijn werk, daar al zijn tijd en energie in steek, is de ideale werknemer. Zo hoort het.

Kun je je daaraan onttrekken? Nee, je kunt je daar niet helemaal aan onttrekken, anders sta je binnen de kortste keren op straat. Maar aan de andere kant moeten we er ons ook niet door laten meeslepen. En dat gevaar is maar al te groot. Want wie wil niet graag een mooi huis, een mooie auto, mooie meubelen, mooie kleren en noem maar op, wat er allemaal voor moois te koop is deze wereld? Want al die arbeid wordt wel beloond. Daar staat in ieder geval op den duur wel wat tegenover in termen van loon of andere extra's. En wij zijn daar niet ongevoelig voor.

Maar laat dan het woord van God uit de mond van prediker voor ons een waarschuwing en een wijze les zijn. "Wie geld liefheeft, wordt van geld niet verzadigd, noch wie rijkdom liefheeft van inkomsten. Ook dit is ijdelheid." Het is niets waard. Het is leeg. Uiteindelijk levert het je niets op. Want al dat geld, al dat bezit maakt niet gelukkig. Het schept nooit blijvende bevrediging. Zodra het zo fel begeerde bezit verworven is, komt er alweer een nieuwe begeerte op. Wie bevrediging wil putten uit de rijkdom en het bezit dat hij heeft opgebouwd, vindt deze nooit. En zal hem ook nooit vinden. Want geld of bezit kunnen een mens niet gelukkig maken.

En zo maken ook inkomen en een hoge positie je niet gelukkig. Je kunt zo bezig zijn met je carrière. En hoeveel mensen zijn daar niet mee bezig? En hoeveel mensen vertellen je niet dat je daar mee bezig moet zijn? En toch maakt ook je carrière je niet gelukkig. Want al die carrièrejagers zien ieder stapje hoger op slechts als een tussenstapje. Nooit wordt het einddoel bereikt. Want zodra het doel bereikt wordt het volgende doel gesteld. Het doel wordt ook iedere keer hoger gesteld. En zo jagen ze en jagen ze. Jagen ze zichzelf te gronde. Want er komt een dag dat ze op een post terechtkomen, die hun boven de macht gaat. En dan branden ze af en worden ze op een zijspoor gerangeerd. En dan is uiteindelijk het resultaat van al dat jagen een bittere frustratie. Een diepe teleurstelling in zichzelf. Ijdelheid is het. Bittere ijdelheid.

Zo jaagt de ondankbare maar door. Achter zijn begeerte aan. Totdat hij er uitgeblust en onbevredigd bij neerstort. Zijn leven is voorbij gevlogen. En uiteindelijk heeft het leven hem niets gebracht. Geen bevrediging. Geen geluk. En zoals hij geboren is, sterft hij. Niets van wat hij heeft verworven kan hij meenemen. Alles waar hij voor geleefd heeft, moet hij achterlaten. En niets daarvan heeft hem bevredigd. Gesteld dat er dan nog wat van over is. Dat is het lot van de mens, man of vrouw, die de dankbaarheid niet kent, die alleen maar ziet wat hij niet heeft en niet blij kan zijn met wat hij heeft. Het is een leven in ijdelheid. Het is een leven van leegte.

2 Daar tegenover staat hij die dankbaar is en blijdschap vindt in wat God hem geeft. Wat een tegenstelling tot de vorige mens, die jaagt en jaagt en maar nooit rust vindt. "Zie, wat ik als goed heb opgemerkt", zegt Prediker, "dat is dit: dat het voortreffelijk is te eten en te drinken en het goede te genieten bij al het zwoegen, waarmee iemand zich aftobt onder de zon gedurende de weinige dagen van zijn leven,

die God hem schenkt, want dit is zijn deel." Dit ziet de Prediker als iets goeds. Zelfs als iets voortreffelijks. Het is goed. Het is voortreffelijk in de ogen van God.

We hebben als gereformeerden misschien wel eens de neiging om laag op te geven van eten en drinken en het genieten daarvan. In onze cultuur lijkt eten en drinken soms meer op een noodzakelijk kwaad, dan op iets waarvan we mogen genieten. Zo onder het motto van : Van eenvoudige kost kun je ook leven.

Maar toch spreekt de Bijbel zo niet over het eten en drinken. We mogen genieten van eten en drinken dat God geeft. Neem Deuteronomium 12 waar de Here heel positief over het genieten van eten en drinken spreekt. Als de Here spreekt over het geven van de tienden, dan zegt Hij daarover dat ze deze voor het aangezicht van de Here hun God zullen eten, op de plaats die Hij verkiezen zal, u en uw zoon en uw dochter, uw dienstknecht en uw dienstmaagd, en de Leviet, die binnen de poorten woont, en u zult u verheugen voor het aangezicht van Here, uw God, over alles wat u ondernomen hebt. En een paar verzen verder zegt God, dat als ze zin hebben om vlees te eten, dan mogen ze vlees eten zoveel ze willen.

Genieten van eten en drinken is goed. Het goede eten en het goede drinken zijn een gave van God, die we niet hoeven te versmaden. We zitten als gereformeerden, daarin soms ook een beetje vreemd in elkaar. Want als we een mooie bos bloemen krijgen, dan proberen we deze zo mogelijk op de vaas te zetten, zodat ze zo goed mogelijk uitkomen en we er van kunnen genieten. En we zeggen: "Wat heeft de Here de bloemen toch mooi gemaakt." Zouden we dan ook het voedsel dat we van dezelfde Here ontvangen niet zo goed mogelijk proberen klaar te maken, zodat we ervan genieten en God kunnen danken voor het heerlijke voedsel dat Hij geeft. Het voedsel is een gave van God waar we van mogen genieten. We prijzen en danken God om zijn grootheid als we op een zonnige herfstdag door het bos lopen om alles wat we daar met onze ogen mogen genieten. Zou het dan ook niet gepast zijn dat we God prijzen en danken om zijn grootheid vanwege het heerlijke eten en drinken, dat we met onze ogen, mond en neus mogen genieten? Dat zou toch al te dwaas zijn! Laten we genieten van wat God geeft. Laten we stil staan bij al die rijkdom die God aan ons uitdeelt. Laten we God danken om de spullen waar wij onze huizen mee hebben mogen vullen. De auto die voor de deur staat, ook al is het misschien niet het nieuwste of meest modieuze model. En hebben de burens een mooiere. Laten we in alles wat God ons geeft Hem danken om wat Hij ons in zijn

wijsheid en liefde heeft toebedeeld. Het zijn geschenken van God voortgekomen uit zijn vaderlijke zorg. Het is het deel dat Hij ons uit liefde geeft. En waarom zouden we door jaloezie ons de vreugde over dat deel laten ontnemen? Onze hemelse Vader geeft ons ons deel, dat goed is. Laten we God om dat deel danken en blij en tevreden. Wie echt blij en tevreden kan zijn met wat hij heeft is rijker dan hij die meer heeft en nog niet tevreden is. Want de eerste is gelukkig en heeft een verzadigd hart. Terwijl de tweede ongelukkig is en opgevreten wordt door zijn begeerte. Het is werkelijk een voortreffelijk iets als mensen genieten van het eten en drinken bij al het zwoegen in deze wereld. Want zij vinden een blijde vrucht op hun werk.

Maar er is nog iets goeds, dat Prediker gezien heeft. "Ook ieder mens, aan wie God rijkdom en schatten geeft, en die Hij in staat stelt daarvan te eten en zijn deel te krijgen en zich bij zijn zwoegen te verheugen - dat is een gave Gods." Op het eerste gezicht lijkt hier hetzelfde te staan als in het vorige vers. Maar dat is toch niet waar. Was in vers 17 sprake van ieder willekeurig mens, hier is sprake van een rijke. Een rijke die God in staat stelt om van zijn rijkdom te genieten. Dat is een gave Gods. Dat is gelijk aan het vorige vers. Maar in het vervolg wijkt het vers weer af. Want dan wordt er gesproken over zijn werken. Het is niet alleen een gave van God als je kunt genieten van het eten en drinken. Maar het is ook een gave Gods als je bij je zwoegen kunt verheugen. Of zoals het in de Korte Verklaring staat: je je □ n je zwoegen kunt verheugen. Hij is rijk en hoeft op zich niet meer te werken, maar hij werkt omdat hij zich in zijn werken verheugd. Omdat hij plezier vindt in het werk dat God hem te doen geeft. Hij is blij met de bezigheid van het werken zelf. Hij kan zich verheugen over het bezig zijn met zijn handen. Over het plannen maken. En noem maar op wat een mens als werk kan hebben. Ook dat is een gave van God. Dat je tevreden bent met het werk, dat God je te doen geeft. Dat je daar plezier in hebt.

Zovelen beroven zichzelf van deze blijdschap omdat ze hun werk alleen maar zien als opstapje naar een nog betere functie. Andere beroven zich van deze blijdschap omdat ze het werk onder hun niveau vinden. Anderen vinden de beloning onvoldoende. Noem maar op. Er zijn altijd minder leuke kanten te noemen aan ons werk. En daarom zijn maar zo weinigen tevreden met het werk dat God hun te doen geeft. En zo beroven we onszelf van de blijdschap, die God ons wil geven in ons werken. In het feit dat Hij voor ons een taak heeft weggelegd. Een taak voor onze handen. Een taak voor onze hersens.

Een taak voor onze handen. Een plaats waar God ons wil gebruiken. In een bedrijf. Op kantoor. Op school. Of thuis. Het is werk wat God ons in zijn liefde geeft, omdat Hij van onze gaven gebruik wil maken om verder te bouwen aan zijn Koninkrijk. Maar als we dat kwijtraken. Tja, dan blijft er vaak niet meer over dan de schaduwzijden van onze dagelijkse bezigheid. En daarom is het gave als we dat mogen blijven zien. Als we in ons dagelijkse arbeid Gods opdracht aan ons mogen zien.

Prediker geeft er vervolgens nog een reden bij waarom het zo goed is als we ons kunnen verheugen bij ons werk en kunnen genieten van het eten en drinken dat God ons geeft. "Want", zo zegt hij, "zo iemand denkt niet vaak aan de korthed van zijn leven, omdat God hem zich laat vermeien in de blijdschap van zijn hart." Omdat God hem laat genieten van de vreugde van zijn hart. Gelukkig-zijn is een genot. Een genot dat God geeft.

Wie van het leven geniet, is bezig met het hier en nu. Die is bezig met wat hij heeft. Is blij met het werk dat hij heeft. Is blij met de rijkdom die hij heeft. En wie geniet is blij met iedere dag. Want iedere dag is een feest voor hem. Maar wie alleen maar jaagt naar wat in de toekomst ligt, zal aan het einde van zijn leven ontdekken, dat al dagen door zijn handen zijn geglipt en hij vergeten is te genieten. Hij wilde alles uit het leven halen, maar uiteindelijk ontdekt hij, dat het leven alles uit hem heeft gehaald. Want altijd stelde hij zijn geluk uit tot straks. Om aan het einde van zijn leven te ontdekken, dat het leven in een sneltreinvaart aan hem voorbij is geschoten en er geen straks meer over is, maar alleen nog maar de dood.

En voor zo'n leven wil God ons bewaren. God wil dat wij genieten van vandaag. Van wat Hij ons deze dag geeft. Aan eten en drinken en aan werk. God wil niet dat wij slaven van ambities en slaven van de hebzucht worden. Maar God wil dat wij als kinderen leven. Als kinderen in Christus. Als kinderen die vertrouwen op hun almachtige hemelse Vader. Als kinderen die weten dat hun Vader hen van alles zal voorzien van wat ze voor hun lichaam en ziel nodig hebben. Als kinderen die het van Hem verwachten. En als kinderen die hun Vader dankbaar zijn voor zij van Hem ontvangen. Want zo komt God aan zijn eer. God komt aan zijn eer als we blij en tevreden zijn, met wat Hij ons geeft in eten, drinken, huis, kleding en noem maar op. Want alleen een blij en tevreden hart komt dankbaarheid voort. God wil dat wij leven als kinderen die nog jong zijn en nog een heel leven voor zich hebben. Want zelfs al zijn

we oud. Zoals sommigen onder ons oud zijn. Toch zijn de dagen die achter ons liggen, niets vergelijken met de dagen die nog voor ons liggen.

Wij zijn kinderen van God, die nog een heel leven voor zich hebben; het eeuwige leven. Wat zullen we ons dan blind staren op dit leven, alsof we alles van dit leven verwachten? Wat zullen we ons dan blind staren op de rijkdom van deze wereld? Deze wereld die toch spoedig voorbijgaat en waarop we maar korte tijd leven. We weten toch van een nieuwe wereld die eraan komt en nog velen malen mooier zal zijn dan deze. Het leven nu is nog maar een voorsmaak van wat God voor ons in de toekomst heeft weggelegd. En dat mag ons de rust geven om ook vandaag te genieten.

Want het goede van vandaag is wel een voorsmaak. Een voorproef. Een voorproef, die God ons geeft om ook al vandaag van te genieten. Om ook vandaag al God te danken. En hoeveel hebben we niet ontvangen om God voor te danken? Laten we dan straks ook God met een dankbaar hart prijzen en loven in gebed en lied. Want die eer komt Hem vele malen toe.

Amen